

ZAKON
O GENETIČKI MODIFIKOVANIM ORGANIZMIMA

("Sl. glasnik RS", br. 41/2009)

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet uređivanja

Član 1

Ovim zakonom uređuje se postupak za izdavanje odobrenja za upotrebu u zatvorenim sistemima i za namerno uvođenje u životnu sredinu genetički modifikovanih organizama i proizvoda od genetički modifikovanih organizama, uslovi za upotrebu u zatvorenim sistemima i za namerno uvođenje u životnu sredinu genetički modifikovanih organizama, rukovanje, pakovanje i prevoz genetički modifikovanih organizama i proizvoda od genetički modifikovanih organizama, kao i druga pitanja od značaja za genetički modifikovane organizme i proizvode od genetički modifikovanih organizama.

Zabrana stavljanja u promet

Član 2

Nijedan modifikovan živi organizam kao ni proizvod od genetički modifikovanog organizma ne može da se stavi u promet, odnosno gaji u komercijalne svrhe na teritoriji Republike Srbije.

Član 3

Genetički modifikovan organizam ne smatra se poljoprivredni proizvod biljnog porekla koji količinski sadrži do 0,9% primesa genetički modifikovanog organizma i primesa poreklom od genetički modifikovanog organizma.

Semenski i reproduktivni materijal ne smatraju se genetički modifikovanim organizmima ukoliko količinski sadrže do 0,1% primesa genetički modifikovanog organizma i primesa poreklom od genetički modifikovanog organizma.

Značenje pojmova

Član 4

Pojedini pojmovi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) *genetički materijal* je deo biljke, životinje, gljive, mikroorganizma, virusa ili viroida koji sadrži naslednu informaciju;
- 2) *genetički modifikovan organizam* je organizam čiji je genetički materijal promenjen metodama savremene biotehnologije;
- 3) *incident* je svaki događaj koji dovodi do nekontrolisanog oslobađanja genetički modifikovanog organizma u životnu sredinu, a do koga dolazi prilikom upotrebe u zatvorenim sistemima i namernog uvođenja u životnu sredinu genetički modifikovanog organizma, koji može predstavljati neposrednu ili odloženu opasnost za život i zdravlje ljudi i životnu sredinu;

4) *korisnik* je pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice koje upotrebljava genetički modifikovan organizam ili proizvod od genetički modifikovanog organizma u zatvorenim sistemima i prilikom namernog uvođenja u životnu sredinu;

5) *metode savremene biotehnologije* jesu *in vitro* tehnike nukleinskih kiselina, uključujući i rekombinantnu dezoksiribonukleinsku kiselinu (DNK) i direktno unošenje nukleinskih kiselina u ćelije ili organele i fuzija ćelija iznad taksonomskog nivoa familije, koje prevazilaze prirodne reproduktivne ili rekombinacione barijere i nisu tehnike koje se koriste u tradicionalnom oplemenjivanju i selekciji (klasične metode);

6) *modifikovani živi organizam (living modified organism)* je svaki genetički modifikovan organizam ili proizvod od genetički modifikovanog organizma koji je sposoban za razmnožavanje i prenos genetičkog materijala, uključujući i sterilni organizam koji je sposoban za rast;

7) *monitoring* je planirano i sistematsko praćenje i nadziranje genetički modifikovanog organizma, njegove upotrebe u zatvorenim sistemima, praćenje postupka namernog uvođenja u životnu sredinu, praćenje i nadziranje životne sredine u koju je genetički modifikovan organizam uveden, kao i mogućih štetnih efekata na životnu sredinu i zdravlje ljudi;

8) *namerno uvođenje u životnu sredinu* je ograničeno uvođenje genetički modifikovanog organizma radi izvođenja oglada, demonstracionih oglada i razvoja novih varijeteta;

9) *nenamerno uvođenje u životnu sredinu* je slučajno ispuštanje modifikovanog živog organizma u životnu sredinu usled nepredviđenog događaja, nesreće, nepravilnog rukovanja, skladištenja i drugo;

10) *ovlašćena laboratorija* je pravno lice koje vrši ispitivanje genetički modifikovanog organizma i proizvoda od genetički modifikovanog organizma;

11) *proizvod od genetički modifikovanog organizma* je svaki proizvod koji se sastoji, odnosno sadrži, odnosno dobijen je od jednog ili više genetički modifikovanih organizama, bez obzira na stepen obrade;

12) *procena rizika* je naučna procena koja se sprovodi po principu "slučaj po slučaj" koja podrazumeva identifikaciju mogućih štetnih efekata od genetički modifikovanog organizma ili proizvoda od genetički modifikovanog organizma po zdravlje ljudi i životnu sredinu do kojih može doći prilikom upotrebe u zatvorenim sistemima i namernog uvođenja u životnu sredinu. Prilikom procene rizika mora se poštovati princip predostrožnosti;

13) *rukovanje* je dorada, prerada i skladištenje genetički modifikovanog organizma ili proizvoda od genetički modifikovanog organizma;

14) *stvaralac* je pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice koje stvara genetički modifikovan organizam ili proizvod od genetički modifikovanog organizma;

15) *upotreba u zatvorenim sistemima* je svaka operacija kojom se genetički modifikovan organizam ili proizvod od genetički modifikovanog organizma uzgaja, razmnožava, skladišti, transportuje, odlaže, uništava ili na bilo koji drugi način koristi u prostoru koji je odvojen fizičkim preprekama ili se kombinacijom fizičkih, hemijskih, odnosno bioloških prepreka onemogućava kontakt genetički modifikovanog organizma sa spoljnim svetom i njihov uticaj na životnu sredinu.

Izuzeci od primene

Član 5

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na proizvod od genetički modifikovanog organizma (u daljem tekstu: proizvod od GMO) koji nije modifikovani živi organizam (u daljem tekstu: LMO) i ne koristi se kao hrana, hrana za životinje, lek ili pomoćno lekovito sredstvo.

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na genetički modifikovan mikroorganizam, kao i na proizvod od GMO koji nije LMO, ako su oni namenjeni za medicinsku upotrebu i ako je njihova upotreba u celini regulisana drugim propisima.

Stručni savet za biološku sigurnost

Član 6

Radi razmatranja stručnih pitanja i davanja stručnih mišljenja koja se odnose na genetički modifikovan organizam (u daljem tekstu: GMO), ministar nadležan za poslove poljoprivrede (u daljem tekstu: ministar), u skladu sa propisima kojima se uređuje državna uprava, rešenjem osniva posebnu radnu grupu - Stručni savet za biološku sigurnost (u daljem tekstu: Stručni savet).

Poslovi Stručnog saveta

Član 7

Stručni savet:

- 1) procenjuje tačnost podataka iz prijave koja se podnosi za izdavanje odobrenja za upotrebu u zatvorenim sistemima i za namerno uvođenje u životnu sredinu na osnovu priložene dokumentacije, pri čemu se koriste podaci iz svetske prakse;
- 2) vrši procenu rizika pri namernom uvođenju u životnu sredinu;
- 3) daje stručno mišljenje ministarstvu nadležnom za poslove poljoprivrede (u daljem tekstu: Ministarstvo) o ispunjenosti uslova za dobijanje dozvole za upotrebu u zatvorenim sistemima;
- 4) daje stručno mišljenje Ministarstvu o ispunjenosti uslova za davanje odobrenja za namerno uvođenje u životnu sredinu;
- 5) razmatra rezultate namernog uvođenja u životnu sredinu;
- 6) razmatra predloge za izmenu propisa o GMO;
- 7) razmatra druga stručna mišljenja koja se odnose na GMO i proizvode od GMO.

Stručni savet radi po principu "slučaj po slučaj", u svom radu se rukovodi podacima koji su zasnovani na naučnim saznanjima i poštuje princip predostrožnosti.

Stručni savet donosi Poslovnik o svom radu.

Sukob interesa

Član 8

Član Stručnog saveta koji je u srodstvu ili je poslovno, odnosno finansijski u vezi sa podnosiocem prijave ne može da učestvuje u odlučivanju prilikom davanja mišljenja Stručnog saveta.

II POSTUPAK ZA IZDAVANJE ODOBRENJA

Odobrenje

Član 9

Odobrenje se izdaje za upotrebu u zatvorenim sistemima i za namerno uvođenje u životnu sredinu GMO i proizvoda od GMO.

Prijava

Član 10

Postupak za izdavanje odobrenja za upotrebu u zatvorenim sistemima i za namerno uvođenje u životnu sredinu pokreće se na osnovu prijave stvaraoca, korisnika ili njihovog ovlašćenog zastupnika u Republici Srbiji (u daljem tekstu: podnosilac prijave).

Prijava sadrži:

- 1) opis GMO;
- 2) poslovno ime, sedište i adresu pravnog lica ili preduzetnika, ime, prebivalište i jedinstveni matični broj građana fizičkog lica, odnosno lično ime i adresu njihovog ovlašćenog zastupnika;
- 3) lokaciju na kojoj se GMO uvodi u životnu sredinu;
- 4) plan i metode nadzora GMO i proizvoda od GMO, kao i plan mera za slučaj incidenta;
- 5) procenu rizika po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Prijava se podnosi i u slučaju kada je GMO dobijen ukrštanjem dva ili više GMO primenom klasičnih metoda.

Prijava se podnosi Ministarstvu, a odobrenje u formi rešenja izdaje ministar.

Ministar bliže propisuje sadržinu i obrazac prijave za upotrebu u zatvorenim sistemima i za namerno uvođenje u životnu sredinu GMO i proizvoda od GMO, kao i način zaštite poverljivih podataka iz prijave.

Otklanjanje nedostataka u prijavi

Član 11

Ako prijava ne sadrži podatke iz člana 10. ovog zakona Ministarstvo će obavestiti podnosioca prijave da u roku od 30 dana otkloni utvrđene nedostatke.

Ako podnosilac prijave u ostavljenom roku ne otkloni nedostatke, prijava će biti odbačena.

Poverljivi podaci

Član 12

Podnosilac prijave može da označi određene podatke u prijavi kao poverljive.

Poverljive podatke dužna su da čuvaju sva lica kojima su poverljivi podaci dostupni 10 godina od dana podnošenja prijave.

Poverljivi podaci nisu podaci iz člana 10. stav 2. tač. 1) do 5) ovog zakona, kao ni oni podaci koji su već dostupni javnosti.

Zabranjeno je koristiti podatke iz jedne prijave o sprovedenim eksperimentima za procenu rizika u drugim prijavama bez pismenog odobrenja vlasnika podataka u roku od 10 godina od dana kada je eksperiment izveden.

Podaci koji su označeni kao poverljivi, ostaju poverljivi i kad podnosilac prijave povuče prijavu.

Ministar određuje spisak lica koja imaju pristup poverljivim podacima i propisuje način postupanja, čuvanja i razmene podataka između lica kojima je dozvoljen pristup poverljivim podacima.

Ovlašćena laboratorija

Član 13

Ispitivanje GMO i proizvoda od GMO u cilju identifikacije i kvantifikacije genetičke modifikacije vrši laboratorija koja je ovlašćena od strane Ministarstva.

Ovlašćenje se izdaje rešenjem ministra.

Ministar oduzima ovlašćenje ako se utvrdi da ovlašćena laboratorija ne ispunjava propisane uslove ili da je ovlašćenje izdato na osnovu netačnih i neistinitih podataka.

Ministar propisuje uslove koje mora da ispunjava ovlašćena laboratorija u pogledu objekta, tehničke opremljenosti i kadrovske osposobljenosti, kao i metode koje se koriste za ispitivanje GMO i proizvoda od GMO.

Ispitivanje i izveštaj o izvršenom ispitivanju

Član 14

Podnosilac prijave dostavlja ovlašćenoj laboratoriji određenu količinu materijala radi ispitivanja GMO i proizvoda od GMO na zahtev Ministarstva u toku razmatranja prijave ili po dobijanju odobrenja.

Ovlašćena laboratorija dužna je da posle izvršenog ispitivanja iz stava 1. ovog člana sačini izveštaj i dostavi ga Ministarstvu.

Ovlašćena laboratorija i zaposleni u njoj dužni su da čuvaju podatke koji su označeni kao poverljivi, kao i rezultate dobijene na osnovu ispitivanja, u skladu sa ovim zakonom.

Ministar propisuje način i rokove za izveštavanje iz stava 2. ovog člana.

Upoznavanje javnosti

Član 15

Po prijemu prijave Ministarstvo stavlja na uvid javnosti sadržinu prijave u najmanje jednom dnevnom listu koji se distribuira na celoj teritoriji Republike Srbije i putem elektronskih medija.

Ministarstvo organizuje i sprovodi javnu raspravu koja traje do 30 dana od dana stavljanja na uvid javnosti sadržine prijave.

Mišljenje Stručnog saveta i konačno rešenje sa obrazloženjem Ministarstvo objavljuje u najmanje jednom dnevnom listu koji se distribuira na celoj teritoriji Republike Srbije i putem elektronskih medija.

Donošenje odluke

Član 16

Na osnovu mišljenja Stručnog saveta, a imajući u vidu i relevantne primedbe javnosti, kao i izveštaj ovlašćene laboratorije ukoliko je izveštaj tražen, ministar donosi rešenje kojim odobrava upotrebu u zatvorenim sistemima, namerno uvođenje u životnu sredinu, određuje mere sigurnosti i vreme trajanja odobrenja.

Ukoliko nisu ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom za upotrebu u zatvorenim sistemima i za namerno uvođenje u životnu sredinu ministar donosi rešenje kojim odbija zahtev podnosioca prijave.

Rešenje ministra iz st. 1. i 2. ovog člana je konačno.

Ako nadležni organ državne uprave posle donošenja rešenja kojim se odobrava upotreba u zatvorenim sistemima i namerno uvođenje u životnu sredinu utvrdi da stvaralac, korisnik ili njihov ovlašćen zastupnik u Republici Srbiji više ne ispunjava uslove propisane za dobijanje odobrenja naložiće navedenim licima da preduzmu odgovarajuće mere i rešenjem po potrebi privremeno ili trajno oduzeti odobrenje.

Rešenje ministra iz stava 4. ovog člana je konačno.

Obnavljanje odobrenja

Član 17

Podnosilac prijave dužan je da podnese prijavu za obnavljanje odobrenja Ministarstvu šest meseci pre isteka odobrenja.

Prijava iz stava 1. ovog člana sadrži:

- 1) kopiju odobrenja čije se obnavljanje traži;
- 2) izveštaj o rezultatima monitoringa;
- 3) nove informacije vezane za procenu rizika po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Podnosilac prijave može do donošenja novog rešenja da nastavi upotrebu u zatvorenim sistemima i namerno uvođenje u životnu sredinu.

Ministar bliže propisuje sadržinu prijave za obnavljanje odobrenja za upotrebu u zatvorenim sistemima i za namerno uvođenje u životnu sredinu.

Član 18

Ako ovim zakonom nije uređen postupak za izdavanje odobrenja shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak.

III USLOVI ZA UPOTREBU U ZATVORENIM SISTEMIMA I ZA NAMERNO UVOĐENJE U ŽIVOTNU SREDINU GMO

1. Uslovi za upotrebu u zatvorenim sistemima

Dozvola

Član 19

Odobrenje za upotrebu u zatvorenim sistemima GMO izdaje se pravnom licu u vidu dozvole.

Dozvola iz stava 1. ovog člana izdaje se za jedan ili više stepena rizika.

Pravno lice mora da formira stručno telo za procenu rizika prilikom upotrebe u zatvorenim sistemima i da ispunjava uslove u pogledu stručnog kadra, objekta i tehničke opremljenosti propisane ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona.

Ministar propisuje uslove za rad stručnih tela za procenu rizika, kao i bliže uslove koje pravno lice mora da ispuni u pogledu stručnog kadra, objekta i tehničke opremljenosti.

Klasifikacija stepena rizika

Član 20

Upotreba u zatvorenim sistemima klasifikuje se u četiri stepena rizika:

- 1) upotreba uz zanemarljiv rizik - prvi stepen;
- 2) upotreba uz mali rizik - drugi stepen;
- 3) upotreba uz značajan rizik - treći stepen;
- 4) upotreba uz veliki rizik - četvrti stepen.

Klasifikacija u određene stepene rizika vrši se na osnovu preduzetih mera sigurnosti u skladu sa uslovima propisanim ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona.

Ministar bliže propisuje kriterijume za klasifikaciju rizika, mere za slučaj incidenta, način rukovanja sa GMO kod određenog stepena rizika, način postupanja sa nastalim otpadom i druge uslove za upotrebu u zatvorenim sistemima kod određenog stepena rizika.

Oduzimanje dozvole

Član 21

Ako pravno lice prestane da ispunjava uslove iz čl. 19. i 20. ovog zakona može mu se privremeno oduzeti dozvola za upotrebu u zatvorenim sistemima.

O privremenom oduzimanju dozvole ministar donosi rešenje, nalaže otklanjanje nedostataka i određuje rok od 60 dana od dana dostavljanja rešenja za otklanjanje nedostataka.

Dozvola za upotrebu u zatvorenim sistemima oduzima se trajno ako pravno lice ne otkloni nedostatke zbog kojih je dozvola privremeno oduzeta.

O trajnom oduzimanju dozvole ministar donosi rešenje.

Rešenje ministra je konačno.

2. Uslovi za namerno uvođenje u životnu sredinu

Prekogranični promet LMO

Član 22

Za svaki prekogranični promet LMO koji se namerno uvodi u životnu sredinu radi izvođenja oglada, demonstracionih oglada i razvoja novih varijeteta primenjuju se sve obaveze koje se po Kartagena protokolu o biološkoj zaštiti uz Konvenciju o biološkoj raznovrsnosti odnose na prvi prekogranični promet radi namernog uvođenja u životnu sredinu.

Plan nadzora, plan mera za slučaj incidenta i procena rizika

Član 23

Plan nadzora koji podnosilac prijave za namerno uvođenje u životnu sredinu GMO dostavlja uz prijavu obavezno sadrži i način postupanja sa otpadom.

Ministar propisuje način izrade plana nadzora i metode nadzora GMO, način izrade plana mera za slučaj incidenta i sadržinu procene rizika za namerno uvođenje u životnu sredinu.

Podaci, odnosno rezultati namernog uvođenja u životnu sredinu drugog podnosioca

Član 24

Podnosilac prijave može se u prijavi pozvati na podatke ili rezultate namernog uvođenja u životnu sredinu koje je Ministarstvu podneo drugi podnosilac, ako je podnosilac prijave pribavio pismenu saglasnost drugog podnosioca.

Dužnost podnosioca prijave

Član 25

Ako podnosiocu prijave postane dostupan podatak o bilo kojoj izmeni ili nenamernoj promeni GMO za vreme dok Ministarstvo razmatra prijavu ili posle davanja odobrenja za namerno uvođenje u životnu sredinu, a takav podatak može da ima uticaj na procenjeni rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu, podnosilac prijave je dužan da:

- 1) preduzme neophodne mere za zaštitu zdravlja ljudi i životne sredine;
- 2) obavesti Ministarstvo o novom podatku koji može da utiče na procenjeni rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu;

3) prilagodi mere za slučaj incidenta navedene u prijavi, odnosno odobrenju u cilju zaštite zdravlja ljudi i životne sredine.

Ako Ministarstvu postane dostupan podatak o bilo kojoj izmeni ili nenamernoj promeni GMO koji može da ima značajan uticaj na procenu rizika po zdravlje ljudi i životnu sredinu, Ministarstvo će taj podatak učiniti dostupnim javnosti i naložiti stvaraocu, korisniku ili njihovom ovlašćenom zastupniku u Republici Srbiji da:

- 1) obustavi namerno uvođenje u životnu sredinu;
- 2) prekine namerno uvođenje u životnu sredinu dok ne prilagodi uslove za namerno uvođenje u životnu sredinu.

Izdavanje jednog odobrenja

Član 26

Podnosiocu prijave može se izdavanjem jednog odobrenja dozvoliti namerno uvođenje u životnu sredinu na istom mestu ili na različitim mestima za istu namenu.

Izveštaj o rezultatima namernog uvođenja u životnu sredinu

Član 27

U toku i po završetku namernog uvođenja u životnu sredinu, u rokovima utvrđenim u odobrenju, stvaralac, korisnik ili njihov ovlašćen zastupnik u Republici Srbiji dužan je da podnese Ministarstvu izveštaj o rezultatima namernog uvođenja u životnu sredinu u pismenoj ili elektronskoj formi.

Ministar propisuje sadržinu i obrazac izveštaja o rezultatima namernog uvođenja u životnu sredinu.

IV RUKOVANJE, PAKOVANJE I PREVOZ GMO I PROIZVODA OD GMO

Sadržina dokumentacije koja prati GMO i proizvod od GMO prilikom rukovanja, pakovanja i prevoza

Član 28

Prilikom rukovanja, pakovanja i prevoza, uključujući i prevoz preko cele teritorije Republike Srbije, GMO i proizvod od GMO prati dokumentacija koja mora da sadrži podatke koji jasno ukazuju da se radi o GMO i proizvodu od GMO.

Za upotrebu u zatvorenim sistemima dokumentacija mora da sadrži uslove i zahteve za bezbedno rukovanje, prevoz i upotrebu, mesto za pribavljanje informacija, uključujući ime i adresu pojedinca, odnosno ustanove kojoj je poveren GMO.

Za namerno uvođenje u životnu sredinu dokumentacija mora da sadrži identitet i odgovarajuće karakteristike GMO i proizvoda od GMO, uslove za bezbedno rukovanje, skladištenje, prevoz i korišćenje, kao i mesto za pribavljanje informacija.

Ministar propisuje način rukovanja, pakovanja i prevoza GMO i proizvoda od GMO.

Obaveštavanje Ministarstva

Član 29

Pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice dužno je da obavesti Ministarstvo kada prevozi preko cele teritorije Republike Srbije GMO i proizvod od GMO, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Postupanje sa otpadom

Član 30

Stvaralac, korisnik ili njihov ovlašćen zastupnik u Republici Srbiji dužan je da otpad koji sadrži, sastoji se ili je dobijen od GMO, kao i otpad koji je nastao upotrebom GMO uništi uz prisustvo ovlašćenog lica tako da GMO više ne bude sposoban za razmnožavanje i prenos genetičkog materijala na druge organizme.

O uništavanju GMO stvaralac, korisnik ili njihov ovlašćeni zastupnik u Republici Srbiji dužan je da o datumu uništavanja obavesti Ministarstvo.

Odgovornost za štetu

Član 31

Stvaralac, korisnik ili njihov ovlašćen zastupnik u Republici Srbiji odgovoran je za štetu koja nastane njegovom direktnom, odnosno indirektnom aktivnošću vezanom za GMO ili proizvod od GMO, kojom se prouzrokuju štetne posledice po zdravlje ljudi i životnu sredinu, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

V REGISTAR GMO I PROIZVODA OD GMO I REGISTAR DOZVOLA

1. Registar GMO i proizvoda od GMO

Upis u Registar GMO i proizvoda od GMO

Član 32

U Registar GMO i proizvoda od GMO upisuje se GMO i proizvod od GMO za koji je izdato odobrenje za namerno uvođenje u životnu sredinu (u daljem tekstu: Registar).

Podaci iz Registra su javni.

Registar vodi Ministarstvo u elektronskoj formi i može se povezivati sa drugim bazama i registrima Ministarstva.

U Registar se ne mogu upisati podaci koji su u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima označeni kao poverljivi.

Ministar bliže propisuje sadržinu i način vođenja Registra.

Brisanje iz Registra

Član 33

GMO i proizvod od GMO briše se iz Registra ako istekne vreme određeno rešenjem za namerno uvođenje u životnu sredinu.

Ministar donosi rešenje o brisanju iz Registra.

Rešenje ministra iz stava 2. ovog člana je konačno.

2. Registar dozvola

Upis u Registar dozvola

Član 34

U Registar dozvola upisuju se pravna lica koja su dobila dozvolu za upotrebu u zatvorenim sistemima.

Podaci iz Registra dozvola su javni.

Registar dozvola vodi Ministarstvo u elektronskoj formi i može se povezivati sa drugim bazama i registrima Ministarstva.

Ministar bliže propisuje sadržinu i način vođenja Registra dozvola.

Brisanje iz Registra dozvola

Član 35

Pravno lice briše se iz Registra dozvola:

- 1) ako mu je trajno oduzeta dozvola;
- 2) ako ne podnese novu prijavu istekom roka iz člana 17. stav 1. ovog zakona;
- 3) na osnovu obrazloženog zahteva.

Spiskovi koji se objavljuju

Član 36

Ministar utvrđuje Spisak GMO i proizvoda od GMO za koje je izdato odobrenje za namerno uvođenje u životnu sredinu i Spisak pravnih lica koja su dobila dozvolu za upotrebu u zatvorenim sistemima, koji se objavljuju u "Službenom glasniku Republike Srbije".

VI NADZOR

Član 37

Nadzor nad primenom odredaba ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona Ministarstvo vrši preko fitosanitarnih i veterinarskih inspektora.

Nadzor nad radom ovlašćene laboratorije u obavljanju poverenih poslova ispitivanja GMO i proizvoda od GMO vrši Ministarstvo, u skladu sa propisima kojima se uređuje državna uprava.

Prava i dužnosti fitosanitarnog inspektora

Član 38

U vršenju poslova inspekcijskog nadzora fitosanitarni inspektor ima pravo i dužnost da:

- 1) proverava upotrebu u zatvorenim sistemima i namerno uvođenje u životnu sredinu za koje je dato odobrenje;
- 2) proverava da li ovlašćena laboratorija ispunjava uslove za ispitivanje GMO i proizvoda od GMO;
- 3) proverava mere sigurnosti prilikom namernog uvođenja u životnu sredinu;
- 4) proverava sprovođenje plana mera i plana nadzora prilikom namernog uvođenja u životnu sredinu;
- 5) proverava način vođenja evidencije i dokumentaciju koja prati GMO i proizvod od GMO;
- 6) uzima uzorke za ispitivanje GMO i proizvoda od GMO;
- 7) uzima uzorke radi utvrđivanja prisustva nedozvoljenih GMO ili proizvoda od GMO;
- 8) proverava postupanje sa otpadom koji sadrži, sastoji se, dobijen je ili koji je nastao upotrebom GMO.

Mere koje nalaže fitosanitarni inspektor

Član 39

U vršenju poslova iz člana 38. ovog zakona fitosanitarni inspektor može da:

- 1) zabrani upotrebu u zatvorenim sistemima i namerno uvođenje u životnu sredinu GMO i proizvoda od GMO;
- 2) naredi hitne mere radi zaštite zdravlja ljudi i životne sredine;
- 3) naredi uništavanje nedozvoljenih GMO i proizvoda od GMO;
- 4) naredi uništavanje otpada koji sadrži, sastoji se, dobijen je ili koji je nastao upotrebom GMO;
- 5) naredi preduzimanje i drugih mera na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona.

Mere iz stava 1. ovog člana fitosanitarni inspektor nalaže rešenjem.

Prava i dužnosti veterinarskog inspektora

Član 40

U vršenju poslova inspekcijskog nadzora veterinarski inspektor ima pravo i dužnost da:

- 1) uzima uzorke za ispitivanje GMO i proizvoda od GMO;
- 2) uzima uzorke radi utvrđivanja prisustva nedozvoljenih GMO i proizvoda od GMO;
- 3) proverava način vođenja evidencije i dokumentaciju koja prati GMO i proizvod od GMO;
- 4) proverava postupanje sa otpadom koji sadrži, sastoji se, dobijen je ili koji je nastao upotrebom GMO.

Mere koje nalaže veterinarski inspektor

Član 41

U vršenju poslova iz člana 40. ovog zakona veterinarski inspektor može da:

- 1) naredi uništavanje nedozvoljenih GMO i proizvoda od GMO;
- 2) naredi uništavanje otpada koji sadrži, sastoji se, dobijen je ili koji je nastao upotrebom GMO;
- 3) naredi preduzimanje i drugih mera na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona.

Mere iz stava 1. ovog člana veterinarski inspektor nalaže rešenjem.

Nadležnost za rešavanje po žalbi

Član 42

Protiv rešenja fitosanitarnog i veterinarskog inspektora može se izjaviti žalba ministru u roku od osam dana od dana dostavljanja rešenja.

Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Ispitivanje i troškovi ispitivanja

Član 43

Ako postoji sumnja da se GMO i proizvod od GMO koristi suprotno odredbama ovog zakona fitosanitarni, odnosno veterinarski inspektor tražiće na uvid od stvaraoca, korisnika ili njihovog ovlašćenog zastupnika u Republici Srbiji odgovarajuće odobrenje.

Ako stvaralac, korisnik ili njihov ovlašćen zastupnik u Republici Srbiji nema odobrenje fitosanitarni, odnosno veterinarski inspektor zabraniće upotrebu u zatvorenim sistemima i namerno uvođenje u životnu sredinu GMO i proizvoda od GMO, a uzorak GMO i proizvoda od GMO dostaviti na analizu ovlašćenoj laboratoriji.

Ako se analizom utvrdi da se radi o nedozvoljenom GMO i proizvodu od GMO fitosanitarni, odnosno veterinarski inspektor donosi rešenje kojim zabranjuje upotrebu u zatvorenim sistemima i namerno uvođenje u životnu sredinu, a uzeti uzorak GMO i proizvoda od GMO uništava.

Troškove analize i uništavanja GMO i proizvoda od GMO snosi stvaralac, korisnik ili njihov ovlašćen zastupnik u Republici Srbiji.

Troškove ispitivanja po nalogu inspektora snosi podnosilac prijave.

Sredstva za sprovođenje ovog zakona

Član 44

Za postupak razmatranja prijave za upotrebu u zatvorenim sistemima i za namerno uvođenje u životnu sredinu podnosilac prijave plaća republičku administrativnu taksu.

Sredstva iz stava 1. ovog člana prihod su budžeta Republike Srbije.

VII KAZNE NE ODREDBE

1. Krivično delo

Član 45

Ko protivno odredbama ovog zakona započne da upotrebljava GMO i proizvod od GMO u zatvorenim sistemima, namerno uvodi u životnu sredinu, stavlja u promet, gaji u komercijalne svrhe ili odlaže u životnu sredinu i time prouzrokuje štetne posledice po zdravlje ljudi i životnu sredinu, kazniće se za krivično delo zatvorom do tri godine.

GMO i proizvod od GMO iz stava 1. ovog člana oduzeće se i uništiti o trošku lica koje je izvršilo krivično delo.

2. Privredni prestup

Član 46

Novčanom kaznom od 500.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice ako započne da upotrebljava GMO i proizvod od GMO u zatvorenim sistemima, namerno uvodi u životnu sredinu, stavi u promet ili gaji u komercijalne svrhe, a nije dobilo odobrenje Ministarstva (član 9).

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara i odgovorno lice u pravnom licu.

Za radnje iz stava 1. ovog člana, pored novčane kazne, može se izreći i zaštitna mera zabrane pravnom licu da se bavi određenom privrednom delatnošću, odnosno zaštitna mera zabrane odgovornom licu u pravnom licu da vrši određene dužnosti u trajanju od šest meseci do sedam godina.

GMO i proizvod od GMO iz stava 1. ovog člana oduzeće se i uništiti o trošku lica koje je izvršilo privredni prestup.

3. Prekršaj pravnog lica

Član 47

Novčanom kaznom od 200.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) ne čuva poverljive podatke 10 godina od dana podnošenja prijave (član 12. stav 2);
- 2) koristi podatke iz jedne prijave o sprovedenim eksperimentima za procenu rizika u drugim prijavama bez pismenog odobrenja vlasnika podataka u roku od 10 godina od dana kada je eksperiment izveden (član 12. stav 4);
- 3) vrši ispitivanje GMO i proizvoda od GMO bez ovlašćenja Ministarstva (član 13);
- 4) posle izvršenog ispitivanja GMO i proizvoda od GMO ne sačini izveštaj i ne dostavi ga Ministarstvu (član 14. stav 2);
- 5) ne podnese prijavu za obnavljanje odobrenja u propisanom roku, a nastavi sa radom (član 17. stav 1);
- 6) vrši upotrebu u zatvorenim sistemima, a nema dozvolu za određeni stepen rizika (član 19);

- 7) ne prijavi Ministarstvu podatak o bilo kojoj izmeni ili nenamernoj promeni GMO dok Ministarstvo razmatra prijavu ili posle davanja odobrenja za namerno uvođenje u životnu sredinu (član 25. stav 1);
- 8) ne podnese Ministarstvu izveštaj o rezultatima namernog uvođenja u životnu sredinu (član 27. stav 1);
- 9) prilikom rukovanja, pakovanja i prevoza dokumentacija koja prati GMO i proizvod od GMO ne sadrži podatke iz člana 28. ovog zakona;
- 10) ne uništava otpad koji sadrži, sastoji se ili je dobijen od GMO i otpad koji je nastao upotrebom GMO (član 30).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara i odgovorno lice u pravnom licu.

4. Prekršaj preduzetnika

Član 48

Novčanom kaznom od 250.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik, ako:

- 1) poverljive podatke ne čuva 10 godina od dana podnošenja prijave (član 12. stav 2);
- 2) koristi podatke iz jedne prijave o sprovedenim eksperimentima za procenu rizika u drugim prijavama bez pismenog odobrenja vlasnika podataka u roku od 10 godina od dana kada je eksperiment izveden (član 12. stav 4);
- 3) ne podnese prijavu za obnavljanje odobrenja u propisanom roku, a nastavi sa radom (član 17. stav 1);
- 4) vrši upotrebu u zatvorenim sistemima, a nema dozvolu za određeni stepen rizika (član 19);
- 5) ne prijavi Ministarstvu podatke o bilo kojoj izmeni ili nenamernoj promeni GMO dok Ministarstvo razmatra prijavu ili posle davanja odobrenja (član 25. stav 1);
- 6) ne podnese Ministarstvu izveštaj o rezultatima namernog uvođenja u životnu sredinu (član 27. stav 1);
- 7) prilikom rukovanja, pakovanja i prevoza dokumentacija koja prati GMO i proizvod od GMO ne sadrži podatke iz člana 28. ovog zakona;
- 8) ne uništava otpad koji sadrži, sastoji se ili je dobijen od GMO i otpad koji je nastao upotrebom GMO (član 30).

5. Prekršaj fizičkog lica

Član 49

Novčanom kaznom od 30.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako:

- 1) namerno uvodi u životnu sredinu, a nije dobilo odobrenje (član 9);
- 2) se ne pridržava plana mera za slučaj incidenta (član 10);
- 3) prilikom rukovanja, pakovanja i prevoza dokumentacija koja prati GMO i proizvod od GMO ne sadrži podatke iz člana 28. ovog zakona;

4) ne uništava otpad koji sadrži, sastoji se ili je dobijen od GMO i otpad koji je nastao upotrebom GMO (član 30).

VIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za usklađivanje poslovanja

Član 50

Stvaralac, korisnik ili njihov ovlašćen zastupnik u Republici Srbiji dužan je da svoje poslovanje uskladi sa odredbama ovog zakona najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Donošenje podzakonskih akata

Član 51

Podzakonski akti propisani ovim zakonom biće doneti u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1. ovog člana primenjivaće se podzakonski akti doneti na osnovu Zakona o genetički modifikovanim organizmima ("Službeni list SRJ", broj 21/01 i "Službeni glasnik RS", broj 101/05 - dr. zakon), ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Prestanak važenja ranijeg zakona

Član 52

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o genetički modifikovanim organizmima ("Službeni list SRJ", broj 21/01 i "Službeni glasnik RS", broj 101/05 - dr. zakon).

Stupanje na snagu zakona

Član 53

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".